

sem se poslužil te ponudbe. Oh, da bi nikdar ne bil spoznal tega človeka, morda bi se bil v sili in revšini vsaj rednega življenja navadil!

„Ali ni Jonas posojenega vam denarja nikdar nazaj tirjal?“ mu sežem prašaje jaz v besedo.

„Kaj pa da ga je! Ko sem se bil pri njem že zadosti zadolžil, me pokliče nekega dne ter me praša, kdaj mu mislim posojila vrniti. Na to nisem imel — se ve da — pravega odgovora, ker še sam tega nisem nikdar resno pretresal. „Jaz vam bom olajšal plačilo — prične slednjič on sam — tako, da mi ne boste nič plačali iz svojega, marveč še denar zaslužili.“ To mi je bilo — se ve da — zelo všeč. Jonas mi potem razklada dalje, da, če bom previden, za-me ne bo nobene nevarnosti pri tem, kar mi bo izročil, in ko mu jaz prisežem, da bom molčal, mi pokaže zvezek desetakov. Poglejte jih, pravi. Meni se kar v glavi vrti. Ali kaj zapazite na njih? me vpraša. Jaz jih ogledujem, a ne zapazim ničesar. No, glejte, za vsak tak desetak mi prinesete pet goldinarjev, kar več dobite za nje, bo vaše. Če mi jih boste pridno med ljudi spravljali, bom čez nekaj časa naredil črto čez ves vaš dolg. Jaz veselja poskakujem, kajti takih pogojev plačevanja dolga se res nisem nikdar nadjal. Spravim toraj zvezek desetakov — bilo jih je menda sto — in hočem iti, a Jonas me ustavi. Ti desetaki so ponarejeni, mi pravi, a dobro ponarejeni, česar ste se sami prepričali. Izdajajte jih toraj previdno, da nas sodnija ne zasači, sicer ste pogubljeni. Jaz se ne bojim, da bi me izdali, kajti, če bi zgrabljeni prav trdili, da ste jih od mene dobili, nimate nobenih dokazov. Toraj veste, da gre le za vašo kožo, če vas primejo; ravnajte se po tem! Ta novica me je nekoliko prestrašila.“

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* *Slovanski elementi v venetščini*. 2. del. Spisal Davorin Terstenjak. V Ljubljani natisnili Blaznikovi dediči 1875.

V tej knjigi nadaljuje slavni naš pisatelj preiskavo jezikovskih zakladov slovanskih v jeziku Venetov ter z dodanimi zgodovinskimi, arheološkimi in mitološkimi opazkami skuša podpirati trditev, da starodavni Veneti so bili betva plemena slovanskega. Razprave Terstenjakove so in ostanejo vsakakor jako zanimive; če tudi drugi učenjaki se ne skladajo z rezultati in sklepi njegovih preiskav, imajo one gotovo to vrednost, da vzpodbujajo druge na enake preiskave in jih napotovajo na vire, ki jih sami ne zasledijo. Na to stran je genialni Terstenjak res občudovanja vreden, in ponosni smemo Slovenci biti, da ga imamo. — Kar pa se tiče slovenščine v pisavi, naj nam ne zameri spoštovani rodoljub, ako še posebno začudenje izrekamo o onem zopernem lokalizmu „ka“, ki ga niti drugje med Slovenci niti med drugimi Jugoslovani ne nahajamo. Bližajmo se drug drugemu, a ne se odстранujmo s specijalitetami, ki nimajo nobene vrednosti!

Naši dopisi.

Iz Dunaja 4. marca. — Iz tukajšnjih časnikov vsake stranke in vsake vere pač lahko se vidi, da je čedalje več gnjilobe v naši državi, zato pa tudi ni čuda, da to, kar so časnikarji danes trdili, jutri že več ni res. Isto tako tudi nihče ne more reči, kedaj dobimo novo ministerstvo, čeravno vsak vé, da se tako maje in guga, da ni misliti na dolgi obstanek njegov. Če Dunajčanje

stare korenine začno prirojene jim burke uganjati, na priliko, da pride Ofenheim za ministra finance, Giskra za ministra kupčijstva, dr. Schindler za ministra pravosodja itd., po tem vidite, da je prememba pred durmi. Državni dualizem je rodil že tudi nasprotje med Dunajskim in Peštanskim ministerstvom. Wenkheimovo ministerstvo na Ogerskem je le od danes do jutri, in še le potem, ko pride Senyey do krmila na Ogerskem, pride tudi zopet čas za Hohenwarta pri nas, potem pa bode tudi Andrassy-u zakljenkalo, kakor je zakljenkalo Beustu, ki je z Lonyayem vred jamo kopal Hohenwarta, a potem tudi sam va-njo padel. — Da je Ofenheim nekriv spoznan bil, je pri veliki večini Dunajčanov izbudilo veliko nevoljo; primerilo se je zaradi tega še celo to, da je bil v nekaterih krčmah ravns in kavs. Ofenheim menda sam je vedel, da ste dve vroči stranki med tukajšnjim ljudstvom: ena zoper, druga za njega, zato je tudi z rodovino svojo odlazil na Laško, da se je otel preprijaznim, a tudi neljubim demonstracijam. On in Banhans sta tedaj tam, kjer pomaranče cvetó. — Naj Vam še iz državnega zbora nekaj povem. Nova vladna postava o hišnem davku je prišla v obravnavo; poslanec Krzeczunowicz je stavil danes predlog, naj zbornica čez to postavo stopi na dnevni red, to je, naj postavo zavrže; za ta predlog so glasovali Poljaci, ves desni centrum, kateremu voditelj je Hohenwart, mladoslovenci, baron Tacco in Plener, ki je potem, ko je minister za postavo govoril, po novem opravljenem redu, še enkrat na veliko jezo mamelukov besedo poprijel; čvrsto je mahal po tej postavi in ko je dokazal, da posestnik majhne hišice, ki dozda 1 gold. 20 kr. davka od nje plačuje, po tej novi postavi bo moral plačati 2 gold., se je glasil velik krohot na klopi milijonarjev; al govornik jih je z mirno besedo zavrnil, rekoč: „za bogatina je to res nič, reveža pa vsak krajcar težko stane!“ Na te besede zadoni gromovita pohvala iz desnega centra in živahni pravo-klici, ministri pa so kazali — dolge obraze. Živo je želeti, da bi ta nova postava naposled vendar padla, kajti novo breme bi se naložilo hišnim gospodarjem.

V Gorici 7. marca. — Naš deželni odbor in tudi mestno starešinstvo sta sklenila pokloniti cesarju prosno adresno, da bi, potovaje konec tega meseca v Dalmacijo, obiskal tudi Gorico. Prav tako! — Nek konjišk častnik (v pokoji), kateremu se menda v glavi meša, je prišel pretekli ponedeljek ($\frac{1}{3}$) v mestni vrt, stopil pred g. barona D., kateri se je z drugo gosposdo pogovarjal, in vprašavši ga, ali hoče umreti, — kar je imel baron D. za šalo in je torej odgovoril, da ne še — sproži na-nj samokres in ga zadene med prsta na roki, pa po sreči nenevarno. Gosp. G. so odpeljali v Gradec v norišnico, kjer bodo njegov duševni stan opazovali. — Dne 9. t. m. se pričnejo pri nas porotne obravnave. Rajnki dekan v bližnjem Ločniku, mons. M. Juvančič (umrl 18. febr.) je zapustil 4000 gold. za uboge Ločeniške. J. je bil eden najimenitnejših duhovnikov Goriške nadškofije, pa zadnja leta vedno bolan. — Dne 31. marca bode volilo veliko posestvo novega poslanca za deželni zbor namesti rajnk. M. Dolijaka. — Za tukajšnji gimnazij je imenovan nov profesor za klasično jezikoslovje Adolf Baar. — Kakor sedanjí čas vsako leto čitamo: „Cesar se je podal v vojaško taborišče v Bruk“ — kjer se zbirajo armadni oddelki k manôvram*) — tako je slovela nekdaž Gorica zaradi jesenskih vojaških vaj. Va-

*) „Manôvra“ se lepše podaja našemu jeziku, ko francoski „manêver“. In zakaj bi jemali besedo iz francoskega namesti iz bližjega italijanskega jezika? Pis.

dišče so bile male in vélike Róje pri Gorici (prve $\frac{1}{4}$, druge 1 pičlo uro pod mestom proti jugu). Časi so se spremenili, in ž njimi tudi način vojskovanja in torej tudi vojskine vaje. Vsled tega ne potrebujejo vojaki več toliko planih prostorov. Za tega del si je pridržala vojaščina za svoje namene samo „Ró-jice“ („male“) pri Goriški železnični postaji pa 60 oralov „vélikih Roj“; vse drugo smejo občine, katerim je Marija Terezija ta svet za pašo prepustila, razorati. Kmetje okoličani, katerim je vsaka leha zemlje draga, so jako veseli koščeka zemljice, ki jim je odkazan v razkopanje. Vélike Roje so 6 katastralnih občin lastnina. Vojaška oblast jim je že od 40. leta sem nekaj najemščine plačevala, in to po dolgi pravdi. Zdaj bo morala pa več plačevati; sicer pa ni stvar še prav določena. — V Ogleji so, kakor se po časnikih bere, našli že pred eno glavno dobro ohranjeno ulico, in lep kos mestnega zida, zdaj pa tik njega obseg in pôd (mozaik) nekega javnega poslopja, brž ko ne gledišča ali pa kópeli. Kopanje vodi tukajšnji stavbeni svetovavec g. Baubela pod nadzorstvom Dunajske centralne komisije za ohranjenje starin. Ta komisija je postavila ali misli postaviti za našo deželo posebnega konservatorja advokata dr. P. Bizzaro-a. (Poprej je bil grof Fr. Coronini, dež. glavar in državni poslanec naš konservator.)

Iz Želimeljske občine 6. marca. (*Volitev novega staršinstva*) naše občine izvrševala se je 2. dne t. m. v Golski duhovniji z napeto pozornostjo, katerega izmed odbornikov, ki so izvoljeni bili 22. februarja tako previdno in pravično, da ima vsaka vas v občini svojega zastopnika, bode zadelo prvo glasovanje. Od 11 nazočih odbornikov bil je z 7 glasovi izvoljen za župana: Jože Janežič, posestnik iz Klade, mlad možak stare poštenosti, mož bistre glave, dobrega srca in nepremakljivih sklepov. — O številu svetovalcev sklenilo se je enoglasno, da naj dobí vsaka podobčina: Želimeljska, Golska in Zapotoška po enega moža, in izvoljeni bili so: za Želimeljsko občino kot prvi svetovalec: Anton Virant iz Želimeljega, za Golsko: Janez Mayec iz Gornjega Golega, in za Zapotoško: France Železnikar iz Visocega. Vsi trije zmožni novoizvoljeni svetovalci so prav po želji novega župana, zato se sme pričakovati, da bodo delali marljivo, pošteno in složno za blagor izročene jim občine. — Bilo je pred obojno volitvijo: „kolikor glav, toliko misel“; toraj slava vsim volilcem, ki so poslušali glas prav svetovajočih, da so volitve tekle naglo in se iztekale prav. Živela sloga po vseh občinah!

Iz Ljubljane. (*Odbor družbe kmetijske*) je v nedeljo imel svojo navadno mesečno sejo. V tej seji so bili nekateri dopisi sl. ministerstva kmetijstva na znanje vzeti. — Vsled dopisa c. kr. deželne vlade, naj odbor podružnice svoje naprosi, da v svojem okrožji razglašajo oklic, da deželna komisija za konjerejo namerava nakupiti plemenskih žebcev, je bilo sklenjeno, po „Novicah“ naprositi podružnice, da vsaka v svojem kraju razširja ta oklic. — Na dopis c. k. vlade, naj družba izreče svoje mnenje: ali bi se Jeseniški občini na Gorenskem dovolila naprošena dva živinska sejma vsako leto, je odbor, gledé na obilo živinorejo v ondašnjem okraji in barantijo s Koroškim, enoglasno sklenil, nasvetovati vladi, naj Jesenicam dovoli dva sejma. — Vsled obširnega poročila gosp. župnika Legana o zboljšavi nerodovitnih spašnikov v Nandanjem selu in Narinu, katerim nekoliko državne podpore nakloniti je lani odbornik gosp. Jož. Debevec družbi kmetijski predlagal, je sklenil odbor, naprositi gosp. Salzerja, c. kr. gozdnega nadzornika, da ogleda, kar ste imenovane občini že pre naredile in zboljšale,

da se potem more ministerstvo kmetijstva za dovolitev državne podpore naprositi. — Vodstvo Goriške c. kr. svilorejnice je družbi poslalo nekoliko iztisov programa obravnav, ki jih bode razpravljajal veliki zbor svilorejcev, ki se snide prihodnje leto v Milani; — kdor naših svilorejcev želi kaj več o tem zvedeti, naj se potrudi v pisarnico odborovo. — Svilorejsko društvo Šlezko je naznanilo družbi, da, preganjano in obrekovano od ondašnjega deželnega zbora in odbora, po 15letnem koristnem delovanju prestane; odbor je sklenil, bivšemu predsedstvu milovanje izreči o britki osodi, ki je društvo zadela. — V odsek družbe kmetijske za napravo spominka umrlemu dr. Costi so bili izvoljeni gospodje: predsednik baron Wurzbach in odborniki Witschl, Seunig in Brus, ki je bil ob enem tudi naprošen spravljati denarne doneske, ki se bodo stekali za spominek po razglašenem pozivu, ki naj bi ga v imenu vseh družeb, ki bodo nabirale doneske, spisal dr. Jan. Bleiweis.

— (*Iz seje deželnega odbora 5. marca.*) Zarad stalne osnove in vredbe nadaljevalne šole za obrtnijske učence v Novem mestu se je deželni odbor obrnil na c. k. deželni šolski svet ter je naročil Novomeškemu županstvu, da v porazumljenji z vodstvom Novomeške gimnazije poroča o vseh potrebščinah te šole, namreč o potrebnih šolskih prostorih, o stroških za kurjavo in svečavo, o učnih pripomočkih, o nagradah za učitelje itd., kakor tudi o tem, koliko dotičnih stroškov prevzame mestna občina. — Obravnava z deželno vlado oziroma z Koroškim deželnim odborom zarad glavnega odgona po železnici med Ljubljano in Beljakom je bila v glavnih točkah sprejeta. — V službo strežaja za raztelesovanje mrličev v deželni bolnišnici je bil provizorno sprejet Mirko Brezarič.

— Cesarski patent od 3. marca t. l. sklicuje deželne zборе na 6. dan meseca aprila, to je, na drugi teden po Véliki noči. — V tem deželnem zboru se bodo že za leto 1876 obravnavali proračuni deželnih potrebščin. — Ker po §. 79. občinske postave smé le deželni zbor privoliti občinske priklade nad 25 odstotkov pravega davka ali užitnine, za občinske priklade nad 50 odstotkov pravega davka ali 30 odstotkov užitnine je pa treba deželnega zakona, toraj naj župani tistih občin, katerim bode za občinske potrebščine za 1876. l. treba nad 25 odstotkov priklade na davke ali na užitnino, nemudoma napravijo proračune občinskih dohodkov in stroškov za 1876. leto in občinskemu odboru v pretres in potrjenje predložé, potem po §. 83. občinske postave sklenjene občinske priklade na davke razglasé, in 14 dni po razglasu z zapisnikom o dotični seji občinskega odbora in z davkarskim izkazem, koliko direktnih davkov cela občina plačuje, deželnemu odboru pošljejo, da jih deželnemu zboru predloži.

— (*Za nakup deželne kmetijske šole na Dolenskem*) je presvitli cesar potrdil sklep lanskega deželnega zbora, da sme deželni odbor do 80.000 gold. svojih obligacij prodati.

— (*Takso za plačilo zdravnikom*) je po izgledu družih dežel tudi tukajšnje zdravniško društvo določilo, namreč tako, da za vsako obiskovanje bolnika po dnevi se plača zdravniku 1 gold., za vsako ponočno obiskanje pa 2 gold.; taksa, kedar se zdravnik pokliče v posvetovanje z drugimi zdravniki k bolniku, je pa odločena na 5 gold. Malo premožnim ali pri dolгих boleznih more zdravnik znižati to takso.

— (*Sveto leto*) se je začelo na Kranjskem v nedeljo 7. dne t. m.; na večer te nedelje je slovesno zvonjenje po vseh cerkvah oznanovalo začetek sv. leta. Milostljivi knezoškof so v ta namen do duhovščine izdali okrožnico.

— (*Volitev deželnega poslanca na Notranjskem*) namesto umrlega dr. Coste bo 3. aprila. Treba tedaj, da se volivci kmalu doménijo, da napovedani dan složni stopijo k volitvi. Zadnji naš list je v mislih imel nekatere kandidate, ki pa so se pretekli teden umaknili. Po obilih, nam iz več strani Notranjskega došlih pismih ostale so zdaj le še 3 kandidate. Veljavnim možem velikega okraja Pivškega je osebno dobro jim znani trgovec gosp. Jožef Debevec, zdaj duša oživljajoče se banke „Slovenije“, kandidat v prvi vrsti; — v Raketu pa se je v nedeljo zbralo od Cerkniške in Menišovske strani 6 mož, ki so 15 volilcev zastopali in gosp. Petra Grazelija, Ljublj. hišnega posestnika in bivšega predsednika dramatičnega društva, za kandidata si soglasno izvolili; — poleg teh dveh je še tretji kandidat nam priporočan iz Senožškega okraja gosp. Jož. Zelen, predstojnik podružnice kmetijske in bivši župan. Res! vsi trije narodnjaki z dušo in s telesom in pa bistre glave. Koga naj tedaj volijo volivci, katerih je skupaj 107? Po znanem nam domoljubji gosp. Zelena, ki ima za se manjšo stran volilcev, misliti smemo, da ne bode cepil glasov. Naš gosp. Jožef Debevec pa je zdaj in bode še dolgo tako obložen z delom v banki „Sloveniji“, kateri vso svojo moč od jutra do večera žrtuje, nam je sam željo razodel, naj bi vrli Pivčani in drugi volivci, ki na njega zaupanje stavijo, gosp. Grazeliju svoj glas dali. In tako ostane gosp. Peter Grazeli edini kandidat, katerega se vsi Notranjci poprimejo toliko lože, ker je potrjen in miren narodnjak brez strančarstva, kot vrednik našega nemškega „Triglava“ mučenec narodne stvari in vrh tega izvrsten govornik. Lahko je po takem enoglasno voljen na mesto dr. Coste, kateremu je prijatelj bil. S tem pa „journalist“, ki v „Tagespostu“ in v „Laibacherici“ kliče ustavoverce na volilno bojišče, dobí najkrajši odgovor: „nix tajč“!

— (*Za živinozdravnike.*) Ministerstvo za notranje reči je odločilo, da živinozdravniki in živinozdravniški kovači smejo imeti zdravila in jih narejati ter oddajati le na toliko, kolikor tega potrebujejo za svojo lastno prakso.

— (*Javna zahvala gosp. Frankè-tu.*) Danes smo dobili na ogled podobo mojega umrlega svaka dr. Coste, ki jo je malal gosp. Ivan Frankè in jo bode dr. J. Bleiweis prihodnjo sredo izročil Matičnemu odboru. Krasna slika ni le samo rajncemu popolnoma podobna, temuč je tudi v slikarskem oziru izvrstno in elegantno izvršena. Zato mi je prijetna dolžnost g. Frankè-tu za ta mojsterski spominek, ki ga je postavil mojemu nepozabljivemu svaku, očitno toplo zahvalo izreči.

V Ljubljani 7. sušca 1875. Fr. Sch.

— (*Beseda v čitalnici*) 7. dne t. m. se sme vvrstiti najprijetnejšim večerom čitalničnim; še posebno pa se je odlikovala po dveh velicah zborih iz opere „Sonambula“ in pa „Nachtlager von Granada“, ki so ju — poleg izvrstnih samospevov — res krasno peli gospodje in gospodičine pevskega zbora; zaslužena je tedaj bila gromovita pohvala. Čast in hvala pa vrh tega gre še neutrudljivemu pevovodji gosp. Stöckel-nu, da smo slišali umetne operne kompozicije skoz in skoz tako korektno popevane; gospodje pevci in gospodične pevkinje so se res ponašati mogli s svojim mojstrom pevovodjem, pevovodja pa s svojimi pevci in pevkami, ki jih je tako temeljito izuril v petji, da ni mu treba bilo z dejanjem takta voditi zborov, ampak da je korektnega petja gotov smel se vvesti k glasoviru in spremljati zbore. Naj še omenimo odličnih samospevov gosp. J. Noli-ja, gosp. Meden-a in gospodičine Piskar-jeve, gospodoma Valenti

in Stöckel-nu pa zahvalo izrekamo za prijazno nadomestilo 5. programove piéce. Poleg muzikalnih produkcij nas je gosp. Franjo Drenik seznanil z zanimivo razpravo „o modi“, ki jo je česki spisal Fr. V. Jeřabek in pa „Lipi Hrvatski“ v slovenščino prestavil K. „Novice“ prinesó drugi pot ta mični sestavek.

— (*Zadnji gledališčini slovenski predstavi*) ste se zopet prav srečno izvršile; drugi pot kaj več o njih.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor, kakor pravijo, prestane 20. dne t. m. V zbornici poslancev se zdaj že več dni obravnava nova postava za hišne davke; menda jo bodo celi kupi popravkov in dostavkov zasuli, da pod njimi — na korist hišnim gospodarjem — konec vzame. Iz dotičnega predloga manjšine povemo drugi pot kaj.

— Ko je bil v soboto teden vitez Ofenheim, kakor bralci že vedó, od porotnikov za nekrivega spoznan, je še tisti večer bil silen dirndej njegovih prijateljev in privržencev pred hišo njegovo, ki so prišli ali peš ali v kočijah pozdravljat „nedolžnega“, ki si je od leta 1864 pri železnici Črnoviški samo 5 milijonov pridobil; državni pravdnik ga je zarad tega tožil, da je po mnogovrstnih goljufijah si toliko denarja pograbil, Dunajski porotniki pa v teh 5 milijonih niso našli družega nego le „pošten dobiček“. Med prvimi, ki so tisti večer prišli „nedolžnemu“ Ofenheimu čestitat, je bil dr. Giskra, poleg njega pa velika množica druge judovske in nejudovske gospode. Časniki pišejo, da je bilo 3500 vizitnih kart v njegovi hiši oddanih; razun teh je dobil cele kupe pisem in telegramov, ki so mu srečo vošili, da se je tako srečno izmuznil iz roke sodnije. — Res je, kakor „Reform“ pravi, en del Dunajskega ljudstva Ofenheima nekrivega spoznal, a ogromna večina ljudstva se vendar ne dá premotiti, da ne bi obsodila krivice se danjega časa, ki grabi denar v špekulacijskem švindelnju, kjerkoli in kakorkoli le more!

Veliko se zdaj govori, da, kjer je šel minister dr. Banhans na Laško na odpust, od kodar se ne bode vrnil več kot minister na Dunaj, da dobijo vsi ministri slovo, ki po izreku predsednika ministerstva representujejo „harmonično celoto“. Ko bi se to že zdaj zgodilo — kar pa ni še verjetno — bila bi ta ministerska kriza tri in trideseta v 8 letih. Sicer pa Avstriji samo s spremembo ministerskih oseb ni nič pomagano brez premembe sedanje sisteme. Da se vendar ta pred ali pozneje zgodi, znamnja imamo že nektera, kakor je knjižica nadvojvode Salvatorja (tudi v našem listu uni dan omenjena), pogovor nadvojvode Albrehta z Andrašijem, besede ministra Auersperga, kateremu se že preseda ministrovati, nezadovoljnost ustavoverskih časnikov itd. itd.

Ogersko. — Novo ministerstvo je vendar le zlimano — se ve da le za kratek čas. Na čelu ministerstva stoji baron Wenkheim, minister za notranje oprave Tisza, za finance Szell, za trgovstvo Simonyi, za brambo dežele Szende, za nauk Trefort, za pravosodje Perczel, za Hrvaško Pejačević. — Ministerstvo očitno le magjarsko; kaj mislijo drugi narodi ogerske krone o tem ministerstvu?

Popravki. V zadnjem listu na strani 76 v 3. vrsti od zgorej namesti: 61.000 gold. „beri: 6100 gold.“; na 78. str. v 33. vrsti od spodej namesti: „po 85 gold. in 94 kr.“ beri „po 85 in 94 kr.“ in na isti strani v 34. vrsti od zgorej namesti: „706 stroškov“ beri „706 gold. stroškov“.